



39180 - Uykudan uyandıktan sonra bu uykusunun derin olup-olmadığından şüphe eden kimse

Soru

Bir kimse, uykudan uyandıktan sonra bu uykusunun derin olup-olmadığından şüphe ederse, bu uykuyla abdesti bozulur mu?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Bir kimse, uykudan uyandıktan sonra bu uykusunun abdesti bozup-bozmadığından şüphe ederse, bu uykuyla abdesti bozulmaz.

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir kimse, uyudu mu yoksa uyukladı mı diye şüpheye düşer de her iki durumu da kendisinde bulmuşsa, abdesti bozulmaz.

İmam Şâfiî -Allah ona rahmet etsin- "el-Umm" adlı kitapta şöyle demiştir:

- İhtiyatlı olan, abdest almasıdır...

İmam Şâfiî -Allah ona rahmet etsin- daha sonra devamla şöyle demiştir:

- Bir kimse, makatını yere tamamen oturttuğundan (gevşek olmadığından) emîn olur da bu uykunun derin mi yoksa hafif mi olduğundan şüpheye düşerse, ona abdest gerekmez.

"el-Beyân" kitabının yazarı ile diğer âlimler bu şekilde açıklamışlardır.Doğru olan da budur." (Nevevî; "el-Mecmû"; c: 2, s: 17)

Nitekim bu konuda sahih olanın,uyumakla abdestin bozulduğu (36889) nolu sorunun cevabında



daha önce açıklanmıştı. Yani uyku eğer derin ise abdesti bozar, derin değil de hafif ise abdesti bozmaz.

Sadece şüpheyeye düşmekle abdestin bozulmayacağına dâir delil, şu hadistir:

عَنْ عَبَّادِ بْنِ تَمِيمٍ عَنْ عَمِّهِ أَنَّهُ شَكََا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلُ الَّذِي يُخَيَّلُ إِلَيْهِ أَنَّهُ يَجِدُ الشَّيْءَ فِي الصَّلَاةِ،
[فَقَالَ: لَا يَنْقُتِلْ أَوْ لَا يَنْصَرِفْ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا.] [رواه البخاري ومسلم]

"Abbâd b. Temîm'den, o da amcasından rivâyet ettiğine göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, namaz sırasında birşeyler hissettiği duygusu gelen (dübüründen koku veya ses çıktığı /yellendiği kendisine hayal edilen) kişinin durumundan şikâyetle bulunulunca o şöyle buyurmuştur:

- (Dübüründen) bir ses işitmedikçe veya bir koku hissetmedikçe namazı bırakmasın." (Buhârî; hadis no: 137. Müslim; hadis no: 361)

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

إِذَا وَجَدَ أَحَدُكُمْ فِي بَطْنِهِ شَيْئًا فَأَشْكَلَ عَلَيْهِ أَخْرَجَ مِنْهُ شَيْءٌ أَمْ لَا، فَلَا يَخْرُجَنَّ مِنَ الْمَسْجِدِ حَتَّى يَسْمَعَ صَوْتًا أَوْ يَجِدَ رِيحًا.]
[رواه مسلم]

"Sizden biriniz karnında bir şeyler hisseder de dışarıya bir şeyin çıkıp-çıkmadığında müşkil durumda kalırsa (kendisinden yel çıkıp-çıkmadığı konusunda şüpheyeye düşerse), bir ses (yellenme sesi) duymadıkça veya bir koku hissetmedikçe(kendisinden yel çıktığını hissetmedikçe yeniden abdest almak için) sakın mescitten çıkmasın." (Müslim; hadis no: 362)

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"... bir ses (yellenme sesi) duymadıkça veya bir koku hissetmedikçe (kendisinden yel çıktığını hissetmedikçe yeniden abdest almak için) sakın mescitten çıkmasın."



Sözünün anlamı; yani ikisinden (yani ses veya kokudan) birisinin varlığının bilinmesidir.

Müslümanların icmâi ile yellenme sesinin işitilmesi veya kokusunun hissedilmesi şart değildir."

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- devamla şöyle demiştir:

"Bu hadis, İslâm dîninin esaslarından birisi ve fıkıh kâidelerinden büyük bir kâidedir. O da şudur: Aksi bir durum belli olmadıkça bir şeyin aslının kalıcı olduğuna (abdestli olduğuna) hükmetmektir. Sonradan meydana gelen şüpheli durum bir şeye zarar vermez.

Bunlardan birisi de yukarıdaki hadisin geçtiği meseledir. O mesele de şudur:

Her kim, abdestli olduğundan emîn olur da abdestinin bozulup-bozulmadığından şüpheye düşerse, abdestinin kalıcı olduğuna hükmetmesidir. (Yani bu kimsenin abdestlilik durumunun devam etmesi ve abdestinin bozulmamış olmasıdır.) Bu şüphenin namaz sırasında veya namazın dışında meydana gelmesi arasında hiçbir fark yoktur. Bu, hem bizim, hem de gelmiş- geçmiş ve halihazırdaki bütün âlimlerin görüşüdür...

Arkadaşlarımız (Şâfiî âlimleri) şöyle demişlerdir:

Abdestin bozulup-bozulmaması konusunda iki türlü ihtimalli şüphenin aynı oranda olması veya ikisinden birisinin daha üstün gelmesi veya ikisinden birisinin zannında ağır basması arasında fark yoktur. Bu sebeple bütün durumlarda yeniden abdest alması gerekmez.

Arkadaşlarımız (Şâfiî âlimleri) şöyle demişlerdir:

"Bu kimsenin ihtiyatlı olarak yeniden abdest alması, müstehaptır." ("Sahih-i Müslim'in Şerhi"; c: 4, s: 49)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.